

Raport privind evaluarea internațională a universităților realizată
de EUA - reflectarea în legislație a concluziilor și
recomandărilor IEP – EUA (2014)

Autor: Elisabeta Mitroi

Cuprins

I. Introducere.....	3
1. Clasificarea universităților din România	3
2. Evaluarea cercetării din universități	4
3. Programul de evaluare instituțională (IEP) al Asociației Europene a Universităților (EUA)	4
4. Metodologia de evaluare aplicată de experții EUA prin IEP	5
II. Ce s-a urmărit prin evaluarea IEP?	8
1. Membrii echipelor de autoevaluare	8
2. Membrii echipelor de evaluare IEP din cele două proiecte	8
3. Autoevaluarea instituțională	8
4. Evaluarea externă (IEP)	9
III. Concluziile raportului centralizat (2014) pe scurt.....	10
IV. Analiza recomandărilor	11
1. Etapele analizei	11
2. Metodă și programe de analiză	11
3. Obiective	13
4. Rezultatele analizei	13
Anexa 1 - Actele normative prin care au fost introduse în legislația românească unele aspecte relevante semnalate în rapoartele IEP – EUA	24

UNIUNEA EUROPEANĂ

I. Introducere

Această analiză a fost elaborată în cadrul proiectului „Noi perspective în educație – NPE” (Cod MySMIS 116793, SIPOCA 398), al cărui obiectiv general constă în „optimizarea și creșterea calității serviciilor oferite de administrația publică din domeniul educației, prin crearea unui cadru normativ predictibil și stabil și prin dezvoltarea unei politici publice bazate pe orientările strategice în învățământul preuniversitar și universitar la orizontul 2030.” În cadrul proiectului, demersul analitic curent se subscrive activității de elaborarea unui set de rapoarte (și a unui raport agregat) de analiză strategică a inițiativelor, investițiilor și deciziilor (de politici publice) din învățământul superior din perioada 2007-2018 (lessons learned). Prezentul raport se concentrează pe componenta de evaluare internațională a universităților realizată de EUA (2014).

1. Clasificarea universităților din România

Clasificarea universităților din România a avut loc în cadrul unui set de reforme introduse de către Guvernul României, și s-a realizat în baza unui proces de evaluare prevăzut explicit în Art. 193 din Legea Educației Nr. 1/2011 și detaliat în HG 789/2011. În prevederile legale s-a stipulat ca evaluarea în scopul clasificării să se realizeze în doi pași și anume:

A. Evaluare primară având la bază un sistem de arii universitare (sau criterii) de interes referitoare la

- a) predarea și învățarea;
- b) cercetarea științifică;
- c) relația universității cu mediul extern;
- d) capacitatea instituțională.

Legislația menționată a prevăzut ca evaluarea primară să se realizeze anual, înainte de începerea anului universitar, iar rezultatul să rămână valabil pe durata anului universitar următor

B. Evaluare instituțională realizată, pe baza unor standarde și indicatori, de echipe de experți evaluatori, prin vizite în universități. Aceasta a fost prevăzut să se desfășoare o dată la maximum 4 ani iar rezultatul să rămână valabil până la următorul exercițiu de evaluare.

În conformitate cu Legea Educației Naționale nr. 1/2011 (art. 193) Ministerul Educației și Cercetării prin UEFISCDI, a dezvoltat platforma electronica de colectare a datelor și informațiilor pentru evaluarea universităților și programelor de studii cu scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii¹ iar pe baza evaluării primare s-a realizat clasificarea universităților în cele trei categorii prevăzute de lege, după cum urmează:

Categoria I – universități de cercetare avansată și educație (categoria I),

¹ <http://old.uefiscdi.ro/articole/2535/Clasificare-universitati-si-ierarhizare-programe-de-studii.html>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Categoria a II-a - universități de educație și cercetare științifică (categoria II.a) și
- universitățile de educație și creație artistică (categoria II.b) și
Categoria a III-a – universități centrate pe educație.

2. Evaluarea cercetării din universități

Aproape simultan cu procesul de clasificare a universităților, în cadrul proiectului „*Doctoratul în Școli de Excelență - Evaluarea calității cercetării în universități și creșterea vizibilității prin publicare științifică*” a avut loc primul exercițiu național de evaluare a cercetării din universități (ENEC) prin care s-a urmărit evaluarea performanței în cercetarea științifică din universități pe domenii ale științei, selectate în urma unei dezbateri la nivel național. Unul din obiectivele exercițiului a fost și acela de a pregăti un program „Universități de Excelență” menit să susțină un număr de universități cu potențial de a deveni universități de excelență în următorii 10 – 15 ani. În urma aplicării ENEC s-a creat baza pentru formularea unor propuneri legislative de corelare a finanțării cercetării cu performanțele obținute și de susținere financiară a universităților cu potențial de a deveni Universități de Excelență, Obiectivul general al programului fiind susținerea unui număr limitat de universități de excelență din România pentru a putea fi incluse în Top 500 la nivel mondial și Top 300 la nivel european.

Procesul de evaluare, organizat în conformitate cu metodologia generală și cu metodologiile specifice pe domenii, a beneficiat de suportul unui sistem informatic foarte complex – SISEC - Sistemului Informatic Suport pentru Evaluarea Cercetării – și s-a desfășurat cu participarea unui număr foarte mare de experți în managementul și evaluarea cercetării (185 de experți străini și 112 experți din țară).

Complexitatea metodologiei aplicate precum și concentrarea de experți locali și internaționali au condus la o concluzie generală deosebit de utilă dezvoltării instituționale academice și de cercetare din România și anume că implementarea programului va putea fi realizată doar prin adoptarea unor reglementări speciale, care să completeze cadrul legislativ² aplicabil universităților și să permită utilizarea fondurilor pentru stimularea performanței.

3. Programul de evaluare instituțională (IEP) al Asociației Europene a Universităților (EUA)

În perioada 2011-2014, UEFISCDI a continuat implementarea de proiecte strategice care au avut drept scop principal creșterea calității și performanței învățământului universitar din România prin îmbunătățirea managementului universităților. Două dintre acestea au o importanță deosebită în acest sens deoarece au pus în aplicare Programul de Evaluare Instituțională (IEP) al Asociației Europene a Universităților (EUA). Prin acest program s-a realizat un exercițiu internațional de evaluare a universităților românești, conform prevederilor Art. 192 și 193 din Lega Educației Naționale Nr. 1/ 2011. Este vorba despre proiectele:

² Este vorba de cadrul legislativ în vigoare la data derulării exercițiului de evaluare, respectiv 2011.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- „Performanța în cercetare, performanța în predare – Calitate, diversitate și inovare în universitățile din România”³
- “Pregătiți pentru a inova, pregătiți pentru a răspunde mai bine nevoilor locale. Calitate și diversitate a universităților din România”⁴

Exercițiul de clasificare a universităților, care a avut loc în 2011, a fost urmat de o evaluare independentă, internațională, desfășurată de către o agenție de asigurare a calității înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR). Astfel, a fost selectat Programul de Evaluare Instituțională (IEP).

Programul de evaluare instituțională (IEP) este un serviciu independent al Asociației Universității Europene (EUA) care oferă evaluări ale universităților pentru a le sprijini în dezvoltarea continuă a managementului lor strategic și a culturii interne a calității. IEP este membru al Asociației Europene pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ENQA) și este înscris în Registrul european de asigurare a calității pentru învățământul superior (EQAR).

4. Metodologia de evaluare aplicată de experții EUA prin IEP

Metodologia de evaluare a universităților, bazată pe Programul de Evaluare Instituțională (IEP), a fost elaborată și implementată de European University Association (EUA), în calitate de partener principal în cadrul proiectului.

EUA reprezintă o organizație internațională cu o vastă experiență în domeniul politicilor educaționale și de cercetare din învățământul superior din spațiul european. Prin implementarea Programului de Evaluare Instituțională s-a urmărit extinderea autocunoașterii și autogestionării instituționale cu efecte pozitive asupra structurilor instituționale, a capacităților, proceselor, politicilor și culturilor organizaționale. Finalitatea pe termen lung a exercițiului de evaluare a vizat creșterea capacității universităților românești de a contribui la dezvoltarea economică și socială a țării.

Caracteristicile distinctive ale IEP sunt:

- Un accent puternic pe faza de autoevaluare
- O perspectivă europeană și internațională
- O abordare de evaluare de la egal la egal
- Un sprijin pentru îmbunătățire

Punctul principal al IEP este instituția în ansamblu și nu programele sau unitățile de studiu individuale. IEP se concentrează asupra următoarelor aspecte:

- Procesele de luare a deciziilor și structurile instituționale și eficacitatea managementului strategic

³ <http://pc.forhe.ro/ro/despre-proiect-1>

⁴ <http://pe.forhe.ro/ro/despre-proiect-2>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Relevanța proceselor interne de asigurare a calității și gradul în care rezultatele acestora sunt utilizate în procesul de luare a deciziilor și în managementul strategic, precum și lacunele percepute în aceste mecanisme interne.

Toate aspectele evaluării sunt ghidate de patru întrebări cheie, care se bazează pe o abordare de tipul “adevare în raport cu scopul” (*fit for purpose*):

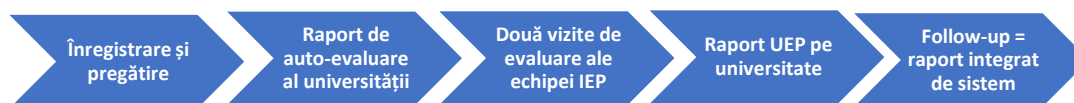
- ⇒ Ce încearcă să facă instituția?
- ⇒ Care este strategia ei și planul de implementare?
- ⇒ Cum știe instituția că ceea ce face chiar funcționează?
- ⇒ Cum se schimbă instituția pentru a-și îmbunătăți performanța?

Având în vedere abordarea IEP, universitățile au fost invitate să se înscrie în acest program și, ca urmare, 70 de universități s-au înregistrat. S-a stabilit că prin intermediul programului IEP toate universitățile înscrise vor fi evaluate pe parcursul unei perioade de trei ani, va fi elaborat un raport de grup pentru fiecare rundă de evaluare și un raport de evaluare la nivel de sistem care va identifica provocările și problemele comune și va propune recomandări pentru factorii de decizie și liderii instituționali.

Evaluarea a urmărit construcția instituțională și activitatea tuturor universităților în raport cu domeniile-cheie vizate de IEP, respectiv:

1. Guvernanță și procese instituționale de luarea deciziilor
2. Procese de predare și învățare
3. Cercetare
4. Servicii pentru societate
5. Cultura calității
6. Internaționalizare

Evaluarea fiecărei universități a parcurs următoarele etape:

Procesul de autoevaluare a fost întreprins pe baza deciziei consiliului de administrației al fiecărei universități, iar membrii grupului de autoevaluare au fost desemnați de rector.

Evaluarea instituțională s-a realizat de către experții European University Association (EUA) - organism internațional cu competența în domeniul clasificării instituțiilor de învățământ superior și a constatat din următoarele etape:

- ✓ etapa de autoevaluare,
- ✓ etapa de evaluare externă constând din două vizite în universități realizate de experți internaționali selectați de EUA
- ✓ etapa de realizare a rapoartelor de evaluare de către experți
- ✓ realizarea rapoartelor finale cu concluzii și recomandări pentru universități și pentru sistemul de educație academică din România

Rezultatele procesului de evaluare au fost:

- rapoarte de evaluare pentru fiecare universitate participante la proces
- rapoarte pe clase de universități (3 rapoarte)
- un raport integrat privind starea calității la nivel de sistem de învățământ superior din România.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

II. Ce s-a urmărit prin evaluarea IEP?

Prin implementarea Programului de Evaluare Instituțională s-a urmărit extinderea autocunoașterii și autogestionării instituționale cu efecte pozitive asupra structurilor instituționale, a capacităților, proceselor, politicilor și culturilor organizaționale.

În egală măsură s-a avut în vedere identificarea punctelor slabe în funcționarea instituțiilor vizate și formularea unor recomandări care să conducă la îmbunătățirile dorite. Totodată au fost identificate aspecte de îmbunătățire a cadrului legislativ de reglementare a învățământului universitar care să susțină un demers de îmbunătățire a calității actului academic și a managementului universităților evaluate.

Finalitatea pe termen lung a exercițiului de evaluare a vizat creșterea capacității universităților românești de a contribui la dezvoltarea economică și socială a țării.

1. Membrii echipelor de autoevaluare

În medie în fiecare universitate au participat în procesul de evaluare aproximativ 100 de persoane. În faza de auto-evaluare, însă, au fost implicate maximum 10 persoane, pentru a maximiza eficiența acestuia. Acestea au fost astfel alese încât să poată reprezenta și oferi o viziune complexă asupra instituției. Grupul de auto-evaluare a avut următoarele caracteristici:

- fiecare persoană ocupa o poziție care îi permitea să judece punctele tari, cele slabe, oportunitățile și pericolele pentru universitate;
- membrii au reprezentat grupurile majore din instituție (personalul academic și administrativ și studenții) pentru a maximiza implicarea tuturor stakeholderilor. Deși este important ca grupurile menționate să fie reprezentate, grupul nu a fost o adunare exhaustivă a tuturor departamentelor și facultăților din cadrul instituției;
- rectorul nu a făcut parte din grupul de auto-evaluare;
- grupul și-a ales un președinte și un secretar academic pentru a scrie raportul de autoevaluare sub autoritatea președintelui;
- grupul a creat oportunități pentru o consultare largă și reală cu privire la auto-evaluare și pentru promovarea acesteia în cadrul instituției.

Exercițiul de autoevaluare s-a finalizat cu un raport care a fost înaintat echipei de evaluare formată din experți străini. Acest raport a fost girat de rectorul universității indiferent dacă acesta a fost sau nu de acord cu toate aspectele identificate.

2. Membrii echipelor de evaluare IEP din cele două proiecte

Echipele de evaluare IEP au fost formate din lideri universitari, cadre didactice din învățământul superior cu experiență academică și managerială semnificativă și un student. Membrii echipei au fost selectați de Comitetul Director al IEP în scopul de a oferi fiecărei instituții participante un mix adecvat de cunoștințe, competențe, obiectivitate și perspectivă internațională. Fiecare echipă a fost formată din cinci membri: rectori sau prorectori (actuali sau foști), un student și un profesionist de învățământ superior cu rolul de coordonator al echipei. Fiecare membru al echipei a venit dintr-o țară diferită și nimeni din România.

3. Autoevaluarea instituțională

UNIUNEA EUROPEANĂ

În această secțiune au fost puse în discuție normele și valorile instituționale, s-au analizat misiunea și obiectivele instituției. Echipa de evaluare a IEP a fost deosebit de interesată de alegerile strategice pe care instituția le-a făcut în ceea ce privește domeniul de aplicare și profilul acesteia, cu o atenție deosebită acordată internaționalizării. Pentru fiecare dintre problemele următoare, s-a luat în considerare nu doar situația la momentul analizei, ci și justificările pentru alegerile făcute și măsura în care acestea au fost adecvate scopului.

- Profilul instituției
 - ✓ Care este viziunea, misiunea și profilul instituției; ce îl face unic?
 - ✓ Ce echilibru urmărește să obțină instituția între predarea și învățarea, cercetarea și serviciul acordat societății?
 - ✓ Care sunt prioritățile academice ale instituției, adică ce programe de studiu și domenii de cercetare sunt evidențiate?
 - ✓ Cum definește instituția internaționalizarea în contextul propriu?
 - ✓ Care sunt ambițiile instituției legate de internaționalizare?
 - ✓ Care sunt obiectivele și prioritățile instituției în ceea ce privește poziționarea locală, națională, europeană și internațională?
 - ✓ În ce măsură obiectivele internaționalizării sunt integrate în strategia generală a instituției?
 - ✓ Care sunt obiectivele instituției pentru relația sa cu societatea (partenerii externi, guvernul local și regional) și implicarea acesteia în dezbateră publică?
- Care este gradul de centralizare / descentralizare a guvernării instituționale și a managementului vizat de instituție?
- Cum vede instituția relația cu agențiile sale de finanțare (publice și altele, cum ar fi contractorii de cercetare)?

Rapoartele de auto-evaluare au fost analizate atât la nivel de universitate vizată dar au folosit și ca reper pentru analiza structurii și funcționării instituției academice de către evaluatorii internaționali. Universitățile au avut libertatea de a decide dacă și când doresc să facă publice rapoartele de autoevaluare pe site-urile lor instituționale.

4. Evaluarea externă (IEP)

Evaluarea externă a constat din două vizite ale echipei de experți străini, efectuate în fiecare universitate, după elaborarea raportului de auto-evaluare de către echipa internă a acesteia. La finalul celor două vizite (și coroborat cu raportul de auto-evaluare) echipa de experți internaționali a elaborat raportul de evaluare instituțional care a cuprins o diagnoză pe zece axe principale a instituției, o concluzie și un set de recomandări vizând îmbunătățirile necesare în vederea creșterii performanței manageriale și profesionale a universității.

Toate rapoartele externe au fost făcute publice pe site-urile celor două proiecte creând astfel posibilitatea pentru oricine ar fi fost interesat să le citească, să le analizeze, să compare concluziile între două sau mai multe universități evaluate și, de ce nu, să formuleze propriile concluzii generale cu privire la aspecte comune între universități sau aspecte ce țin de sistem.

III. Concluziile raportului centralizat (2014) pe scurt

Raportul IEP final s-a realizat prin sintetizarea și punerea laolaltă a principalelor aspecte identificate la evaluarea în două etape a fiecărei universități. Așadar fiecare universitate a primit din partea echipei de evaluare IEP, care i-a fost desemnată, un raport, cuprinzând constatările rezultate din cele două vizite IEP coroborate cu cele din autoevaluarea efectuată de echipa proprie, și o serie de recomandări pentru îmbunătățirea instituțională și funcțională a universității.

La finalul acestui exercițiu la care au luat parte 70 de universități s-a realizat un raport de sistem⁵ în care au fost identificate provocările și problemele comune ale instituțiilor de învățământ superior din România în contextul integrării acestora în Spațiul European al Învățământului Superior (EHEA) și Spațiul European de Cercetare (ERA) și s-au formulat 30 de recomandări pentru autoritățile naționale și pentru liderii instituționali grupate în zece priorități pentru dezvoltarea unui sistem de învățământ superior eficient.

Cele zece priorități identificate în rapoartele IEP per universitate și consolidate prin raportul de sistem sunt:

1. Stimularea schimbării instituționale, prin îmbunătățirea guvernării, creșterea eficienței instituționale, consolidarea capacității strategice
2. Asigurarea unei finanțări sustenabile
3. Investiția în capitalul uman, prin managementul personalului academic, concentrarea pe personalul administrativ, consolidarea leadershipului în rândul studenților
4. Asigurarea calității
5. Promovarea succesului și accesului studenților
6. Trecerea la învățarea centrată pe student
7. Creșterea capacității de cercetare, prin școlile doctorale, activitățile de cercetare
8. Implicarea în societate având în vedere contextul local, tipul de universitate, raportul între stat și privat,
9. Internaționalizarea
10. Regândirea învățământului superior

⁵ Dr. Andree Sursock *Programul de evaluare instituțională. Zece priorități pentru învățământul superior românesc*, București 2014

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

IV. Analiza recomandărilor

Textele luate în considerație în această analiză sunt următoarele:

- rapoarte IEP, rundele 1 și 2;
- rapoarte EUA, rundele 1 și 2;
- raport final 2014.

Prin urmare, este vorba de două tipuri de rapoarte: instituționale (rapoartele IEP și EUA) și finale, de natură sintetică.

1. Etapele analizei

Am considerat rapoartele IEP-EUA din ambele runde un lot omogen întrucât este vorba de evaluarea universităților publice și private, fără suprapunere și respectând aceleași criterii de evaluare. Mai mult, s-a putut constata prin testare o omogenitate a descriptorilor și a ideilor la toate criteriile ce urmează să fi analizate.

Din cercetarea noastră au rezultat 46 de rapoarte care fac recomandări pentru fiecare secvență (foarte puține cazuri în care rapoartele nu au atins una din secvențe / criterii). Pe lângă acestea, am identificat încă 19 rapoarte cu recomandări globale. Acestea urmează să fie analizate imediat după analiza celor individualizate, în raport și în completarea celor dintâi. Astfel, **prima etapă** o reprezintă analiza secvențială a recomandărilor, inclusiv a celor numite de noi „globale”, adică neîmpărțite de autori pe secvențe. Metoda folosită este descrisă mai jos, ca și obiectivele care au orientat analiza. În analiza noastră am ținut cont de apartenența instituțiilor de învățământ superior la una din categoriile de clasificare, pentru a putea pune în evidență unele afinități privind recomandările făcute.

În **etapa a doua**, am cercetat imaginea de ansamblu a fiecărei recomandări în comparație cu raportul final 2014. Acest raport intitulat *Ten priorities for Romanian Higher Education* a fost redactat de către Andrée Surssock și reprezintă concluziile acesteia, ca expert IEP-EUA.

Deși pare evident faptul că expertul evaluator și-a întemeiat concluziile pe lectura și analiza tuturor rapoartelor, am decis să verificăm corelațiile făcute, considerând recomandările finale ca pe un nivel superior de sinteză.

Analiza noastră nu are la bază sinteza umană a lecturii recomandărilor din rapoarte pe fiecare din secțiunile respective. Am folosit, așa cum se va vedea, analiza automată care presupune identificarea conceptelor și a relațiilor dintre acestea (V. Metoda de analiză).

În **a treia etapă**, am cercetat legislația pentru se a înțelege gradul în care aceste recomandări au fost transpuse în practică. Este posibil ca multe măsuri să coincidă cu spiritul acestor recomandări fără să se poată trage totuși concluzia unei cauzalități directe. În acest caz, vom considera că recomandările sunt coincidente cu mentalul deceniului al doilea și că între ele relația este una de coincidență convergentă. Acest lucru este cu atât mai important cu cât învățământul superior din România tinde să se alinieze modelelor internaționale.

2. Metodă și programe de analiză

După separarea recomandărilor pe secvențe/criterii s-au obținut ± 46 fișiere cu recomandări individualizate + 19 fișiere cu recomandări globale în format .txt care au fost supuse analizei asistate cu ajutorul programelor *Tropes V.8.4* și *Semplag 4.11*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Tropes (<http://tropes.fr/>) este un program care ne permite evidențierea conceptelor dintr-un text sau dintr-un grupaj de texte, precum și a relațiilor dintre concepte. Programul este disponibil în limba engleză, versiunea 8.4, la adresa indicată mai sus.

În mod normal, conceptele sau referințele, așa cum sunt numite de program, sunt substantive lematizate (formele flexionate reduse la forma canonică). În funcție de aplicații, referințele utilizate pot include adjective sau chiar verbe și adverbe. Bunăoară, substantivul „internationalization” și verbul „internationalize” pot fi luate împreună, dacă dorim o explorare semantică mai cuprinzătoare. Această decizie este lăsată însă utilizatorului care poate modifica dicționarul programului, extrage lista referințelor sau a substantivelor din corpusul textual sau poate crea propriul său dicționar.

Dicționarul programului *Tropes* este un dicționar semantic, dezvoltat arborescent, pentru a putea descrie realități lingvistice de la simplu la complex. De exemplu, numele „Bucarest” și „Romania” sunt clasificate în „Europe” care, la rândul ei, va apărea în „Geography”. Dicționarul programului este un dicționar enciclopedic structurat semantic după modelul dicționarelor de acest gen. În aplicațiile noastre, dicționarul se poate dovedi uneori excesiv sau, dimpotrivă, insuficient, în raport cu logica cercetării. Se ne imaginăm că nu dorim să urmărim într-un corpus decât 5-6 variabile, restul referințelor nefiind necesare filtrării. În acest caz vom crea o listă proprie scurtă, dar eficace. Alteori, putem cerceta amănunțit un univers, de exemplu tulburările afective, conform unei clasificări proprii, ceea ce înseamnă modificarea parțială a dicționarului în zona medicinei sau chiar folosirea unui dicționar propriu, structurat după modelul de clasificare convenabil. Variantele modificate ale dicționarului, precum și dicționarele proprii, vor fi salvate într-un dosar al programului pentru a putea fi folosite în aplicațiile ulterioare.

În cazul nostru, am preferat să extragem referințele cu mai mult de trei ocurențe din corpusul textual (totalitatea recomandărilor) folosindu-ne de extractorul automat din *Tropes*. Am optat pentru această soluție aparent simplă pentru că ne-am dorit o listă de cuvinte dedusă din corpus, cu un anumit prag minim de frecvență, fără niveluri de profunzime semantică. În felul acesta, conceptele apar la aceeași distanță față de o centralitate imaginară. S-au extras astfel 141 de referințe utilizate între care pot apărea relații de coocurență.

Prin ocurență înțelegem apariția în aceeași frază sau context a două referințe utilizate. Cele care apar de mai multe ori în contexte diferite sunt mai puternic relaționate indicându-ne felul în care putem structura semnificațiile revelate prin referințe. De exemplu; la universitățile din categoria I, termenul „mission” apare de 8 ori în diverse enunțuri, dar numai o singură dată în legătură cu alte concepte, cum ar fi „vision”. Acest fapt se traduce astfel: nu se vorbește în aceste recomandări în mod explicit despre o viziune privind misiunea universităților sau despre o misiune care să includă o anumită viziune etc. etc.

Este important de menționat faptul că metoda aceasta de analiză nu interpretează global și nu face o sinteză la sinteze. În analiza conținuturilor, exprimarea se tratează în forma ei genuină, privilegiindu-se manifestările lingvistice explicite. Desigur, în exprimare oamenii pot folosi sinonime. Astfel, enunțurile pot să prezinte structuri de suprafață aparent foarte diferite, dificil de echivalat la nivel semantic global. În analiza noastră nu avem nevoie doar de referințele cele mai utilizate și de relațiile dintre acestea. Altfel spus, nu avem nevoie doar de modelul semantic global al corpusului, ci de acele enunțuri care exprima același conținut, altfel spus, de enunțuri echivalente care, prin repetiția și centralitatea lor în discurs să poată fi considerate

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

recomandări imperative valabile pentru întregul învățământ superior. Degajarea acestui set ar conduce la o listă de priorități extrase din exercițiul de evaluare.

De aceea, la nivelul fiecărei categorii, recomandările făcute unei anume universități au fost cercetate și cu *Semplag*, un program de analiză automată a similitudinii dezvoltat la UEFISCDI și disponibil în versiunea 4.11 (engleză).

Semplag este un detector de fraze similare. Programul decupează textul în fraze, apoi verifică secvențe identice sau similare (testând sinonime), contrastând textul de analizat cu mulțimea textelor cu care acesta se compară. Programul recunoaște cu destulă precizie parafraza, exprimările echivalente, pe baza unor dicționare interne suficient de puternice. Detectorul de similaritate permite stabilirea seturilor de fraze echivalente care ar putea forma esența recomandărilor.

3. Obiective

În mare măsură, ceea ce ne interesează în urma acestor analize este obținerea unui model pe baza recomandărilor asemănătoare în raport cu cele finale și în convergență directă sau întâmplătoare cu ceea ce regăsim în documente oficiale: legislație, strategii.

Echivalarea cu documentele oficiale se va face cu o strictă observare a echivalenței lingvistice între engleză (limba folosită în recomandări) și română (limba folosită în documentele naționale).

De multe ori astfel de analize, în ciuda rigorii, pot să nu conducă la evidențierea unui flux de influențe cu caracter cauzal. Mai mult, eventualele măsuri luate de stat pot avea la bază recomandări externe dar, mai ales, sunt produsul unei gândiri proprii, în consonanță desigur cu ideile timpului.

Principalul obiectiv este, așadar, punerea în evidență a convergenței sau nu dintre recomandări și reflectarea lor în legislație și în politicile universităților. În cazul, puțin probabil, al inexistenței vreunei corelații, se poate emite ipoteza neasimilării acestor recomandări, ceea ce ar ridica un mare semn de întrebare asupra modului în care funcționează universitățile la noi, departe de ceea ce se întâmplă în Uniunea Europeană.

4. Rezultatele analizei

În categoria I se includ universități de cercetare avansată și educație și anume: universitățile din București, Iași și Cluj, universitățile politehnice din aceleași orașe, Universitatea de Medicină și Farmacie din București, precum și Academia de Științe Economice din capitală.

Analizând recomandările făcute acestor universități, se observă că nu sunt de menționat similitudini semnificative, altfel spus opiniile grupului de evaluatori ce au urmat aceeași metodologie de evaluare au fost formulate independent și în mod diferit.

În cadrul primei categorii, am contrastat pe rând recomandările făcute fiecărei universități cu restul recomandărilor făcute universităților din aceeași categorie.

După cum se poate constata, doar două cazuri de similitudine au putut fi puse în evidență⁶:

⁶ Exemplele au fost luate din rapoarte de evaluare ale universităților elaborate pentru aceeași rundă, respectiv pentru aceeași categorie de universități

<http://pc.forhe.ro/ro/rapoartele-de-evaluare-universitatilor/rapoartele-universitatilor-evaluate-runda-1>

U1	Rethink the balance between quality assurance promotion and ranking ambitions .
U2	A better balance may be needed between ambition and reality.
U3	In order to enhance the culture of learning and teaching at the university, and to strengthen innovation in pedagogy, the IEP team recommends that more extensive and consistent use is made of a full range of student-centred tools and methods.
U4	The university should consider more student centred forms of pedagogy.

O asemenea situație se interpretează ca absență a unor directive comune privind învățământul superior românesc.

În ceea ce privește harta conceptuală, iată cum se organizează conceptele:

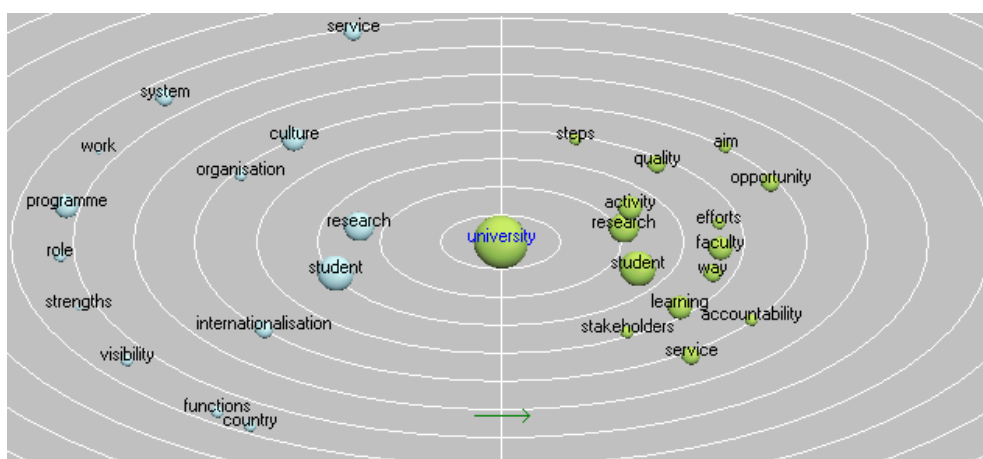

Fig. 1 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „universității”.

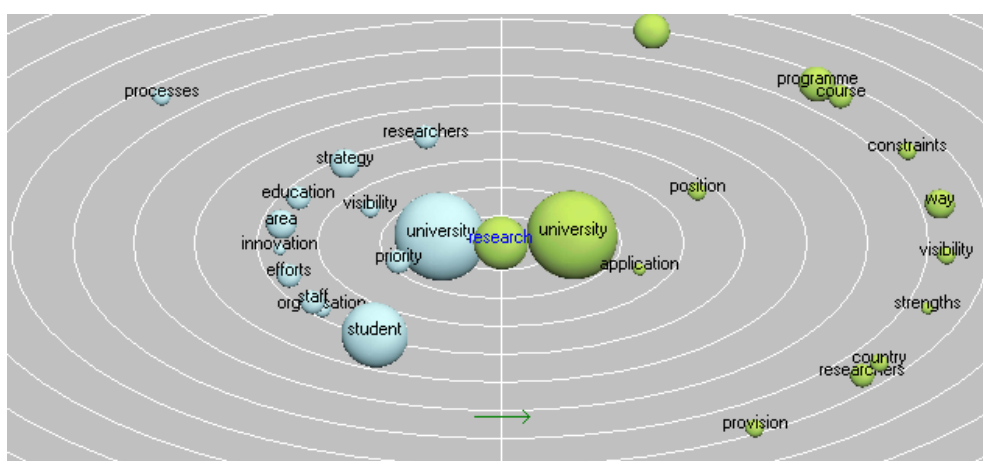

Fig. 2 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „cercetării”.

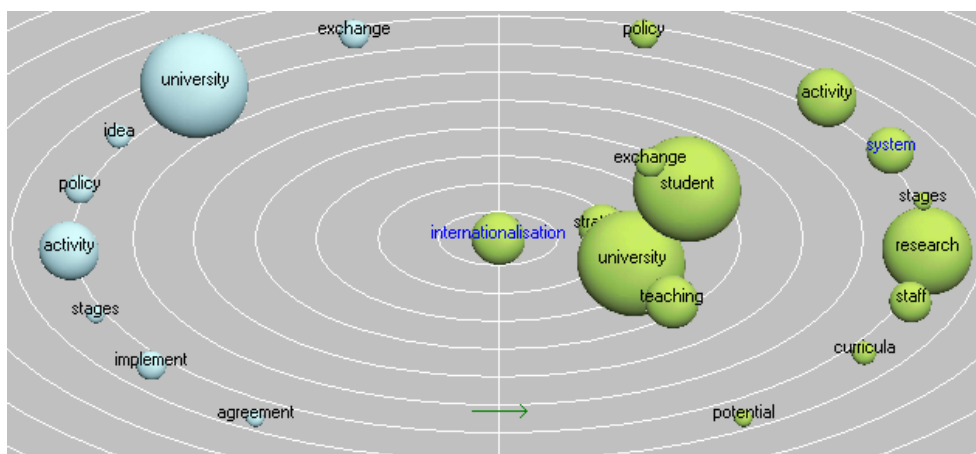

Fig. 3 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „internaționalizării”.

Reprezentările grafice de mai sus ne arată că în recomandările evaluatorilor frecvența relațiilor între concepte este scăzută, cu una sau două excepții. Astfel, conceptul „universitate” se leagă de „cercetare” (13 ocurențe), „student” (11 ocurențe), „învățare” (4 ocurențe), „internaționalizare” (3 ocurențe).

Cercetarea fiecărui concept frecvent ne arată că nu există acele uniformități de expresie care să conducă la extragerea unor idei bazate pe text. Faptul că în raportul final s-au văzut anumite generalități, acest aspect este rezultatul inferenței interpretative, și a nu unei sinteze sprijinite pe exprimarea efectivă a evaluatorilor.

Pentru demonstrarea acestui lucru a fost comparată sinteza recomandărilor din *Raportul final (Ten priorities for Romanian Higher Education)*⁷ redactat de Andrée Sursock. Este semnificativ faptul că între acest raport și recomandările făcute universităților din categoria I, există puține similarități de formulare (4, dintre care 3 cu o singură universitate din grupul celor incluse în runda respectivă).

Andrée Sursock	The balance between centralised and decentralised services by taking into account the specific functions of each administrative unit and the institution’s size.
U2	Need for balance between centralised and decentralised resources.

Andrée Sursock	Further develop a learning-outcome approach in line with best European practices, notably by offering training on such issues as student-centred learning, learning outcomes, etc., develop examinations in line with the identification of learning outcomes and minimise the use of multiple-choice exams.
U5	Make greater use of international resources in medical education, develop examinations in line with the identification of learning outcomes and minimise the use of multiple-choice exams.

⁷ <http://pc.forhe.ro/ro/evaluare-institutionala/raportul-final-de-evaluare-la-nivel-de-sistem>

Andrée Sursock	Improve the balance between practical and theoretical courses by involving external specialists as teachers.
U5	Improve the balance between practical and theoretical courses by involving external specialists as teachers.

Andrée Sursock	Increase interdisciplinarity and flexibility of study programmes by developing optional courses and joint programmes across faculties.
U5	Increase interdisciplinarity and flexibility of study programmes by developing optional courses and joint programmes across faculties.

În categoria II-a sunt incluse universități de educație și cercetare științifică. În testările făcute nu s-au găsit aspecte care să fie repetate și care ar fi putut fi considerate recomandări generale, cu caracter corector. De aceea, s-a continuat prin cercetarea recomandărilor din *Raportul final (Ten priorities for Romanian Higher Education)* redactat de Andrée Sursock în comparație cu recomandările evaluatorilor pentru universitățile din această categorie. Doar două seturi de asemănări au putut fi puse în evidență:

Andrée Sursock	Create or strengthen the research support office .
U6	Establish a research support office.
U7	Office to support research activities, promoting opportunities, lobbying and support in proposal writing.

Andrée Sursock	Use commonly accepted international indicators whilst considering disciplinary differences and the need to assess applied research with different measures than international bibliometric indicators .
U6	Use commonly accepted international research and development performance indicators.

În ceea ce privește harta conceptuală, iată cum se organizează conceptele la această categorie:

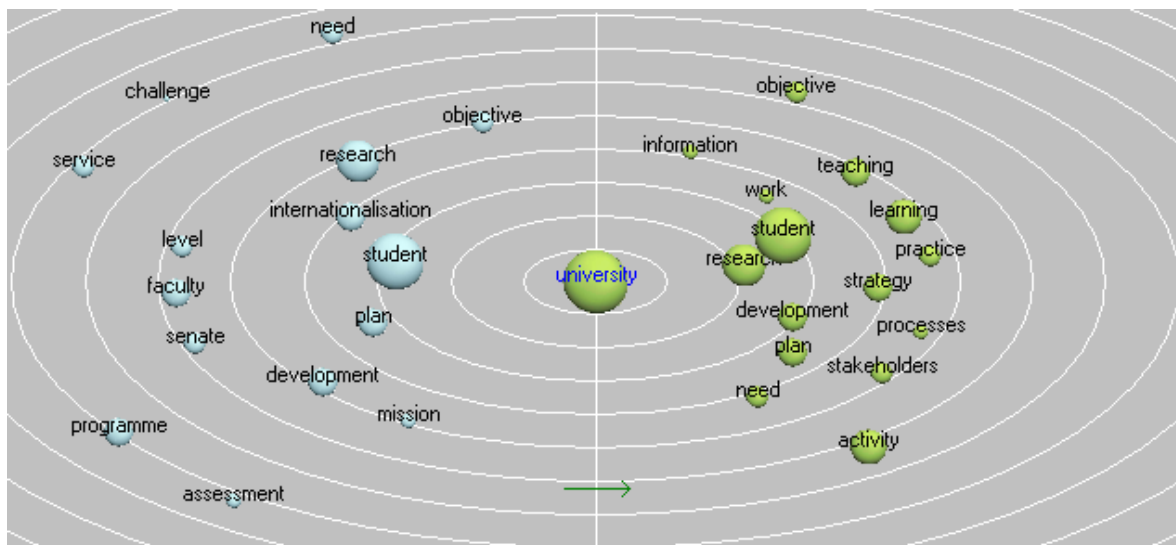

Fig. 4 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „universității”

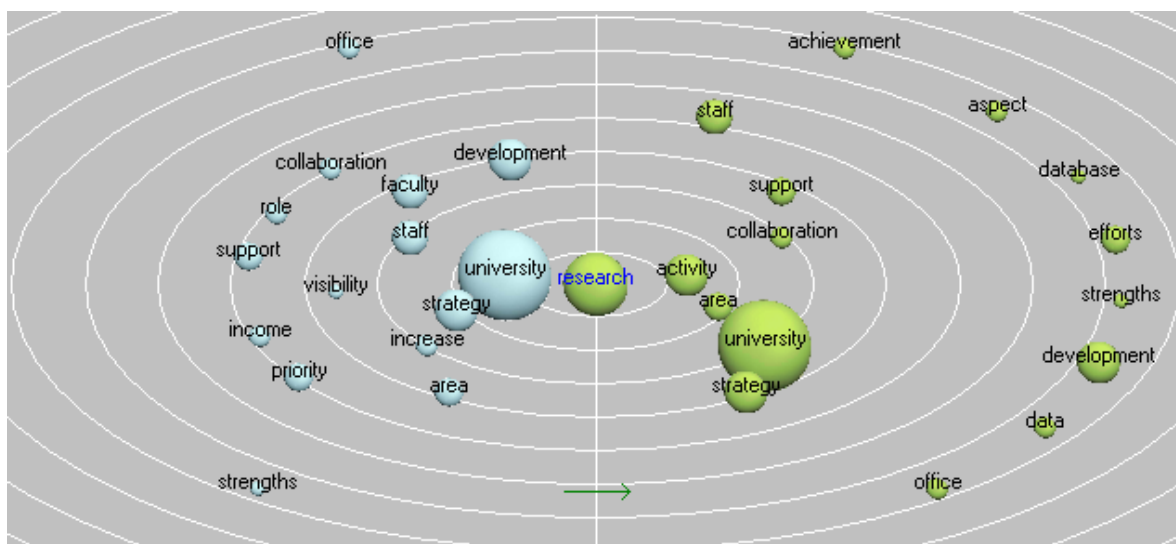

Fig. 5 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „cercetării”

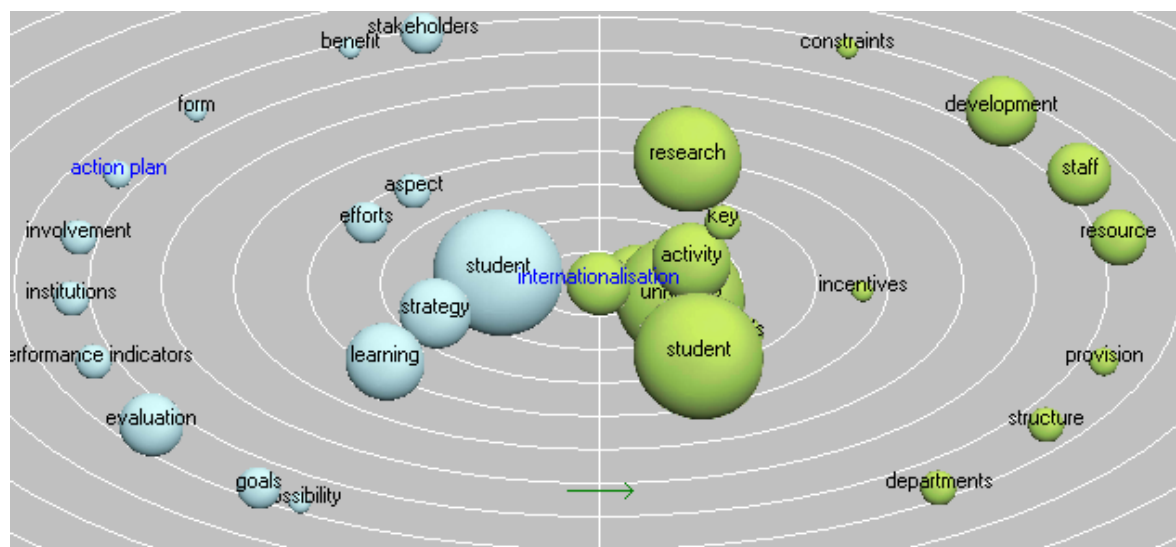

Fig. 6 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „internaționalizării”

Reprezentările grafice prezentate mai sus ne arată că în recomandările evaluatorilor frecvența relațiilor între concepte este mai crescută la unele concepte cum ar fi „internaționalizarea”. Astfel, conceptul se leagă de „strategie” (16 ocurențe), „student” (8 ocurențe), „universitate” (6 ocurențe), activitate (5 ocurențe).

Ca și în cazul anterior, și împreună cu acesta, putem considera că raportul final este construit pe temeiul inferenței interpretative, și nu al unei sinteze bazată pe textul evaluatorilor.

În categoria II-b sunt incluse universități de educație și creație artistică. În testările făcute nu am găsit formulări similare și care ar fi putut fi considerate recomandări generale, cu caracter corector. Mai mult, recomandările din *Raportul final (Ten priorities for Romanian Higher Education)* redactat de Andrée Sursoc nu se regăsesc printre recomandările evaluatorilor pentru universitățile din această categorie. Altfel spus, nu s-a găsit nicio formulare similară în exercițiul comparativ.

În ceea ce privește harta conceptuală, conceptele se organizează astfel la această categorie:

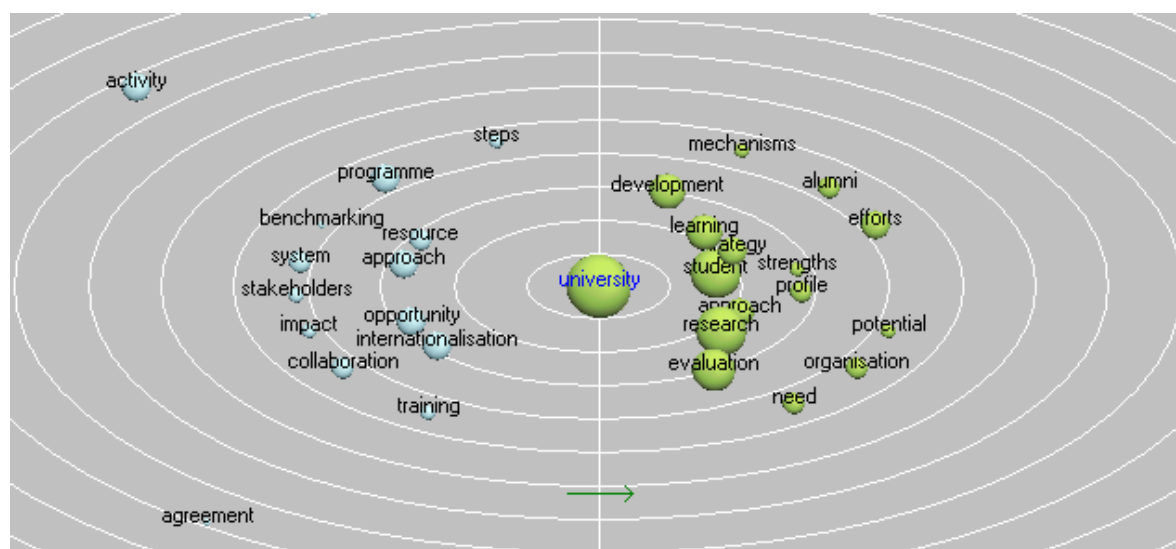

Fig. 7 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „universității”

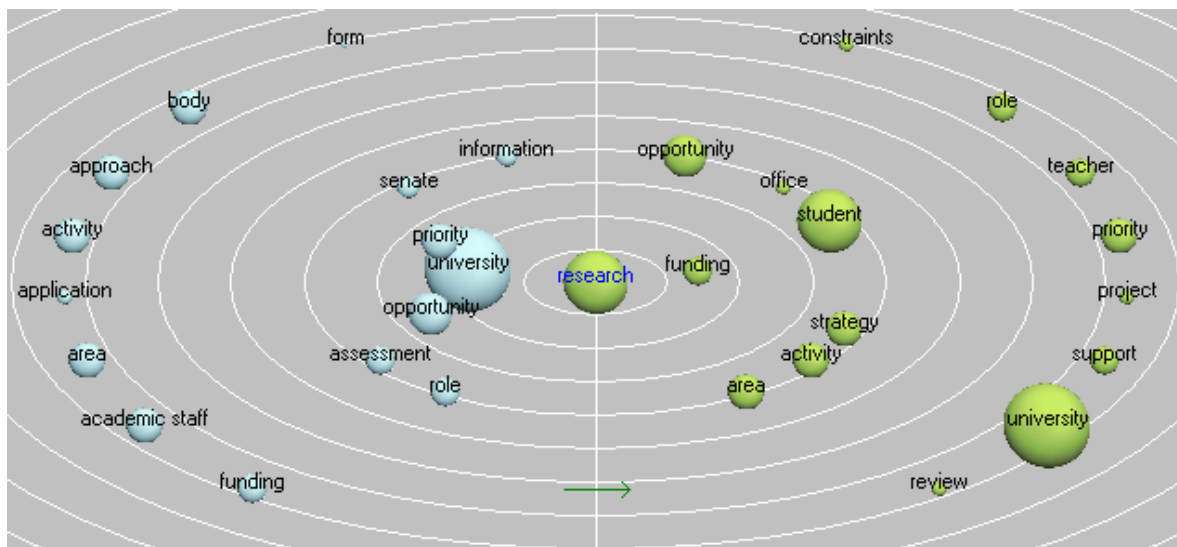

Fig. 8 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „cercetării”

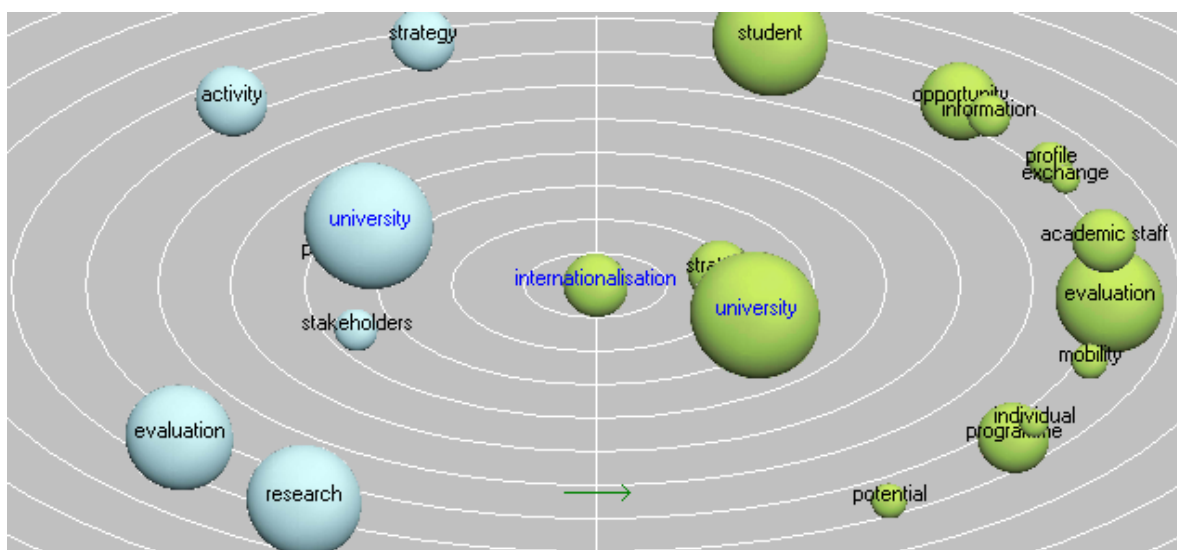

Fig. 9 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „internaționalizării”.

Această ultimă reprezentare poate fi vizualizată și printr-un grafic al actorilor:

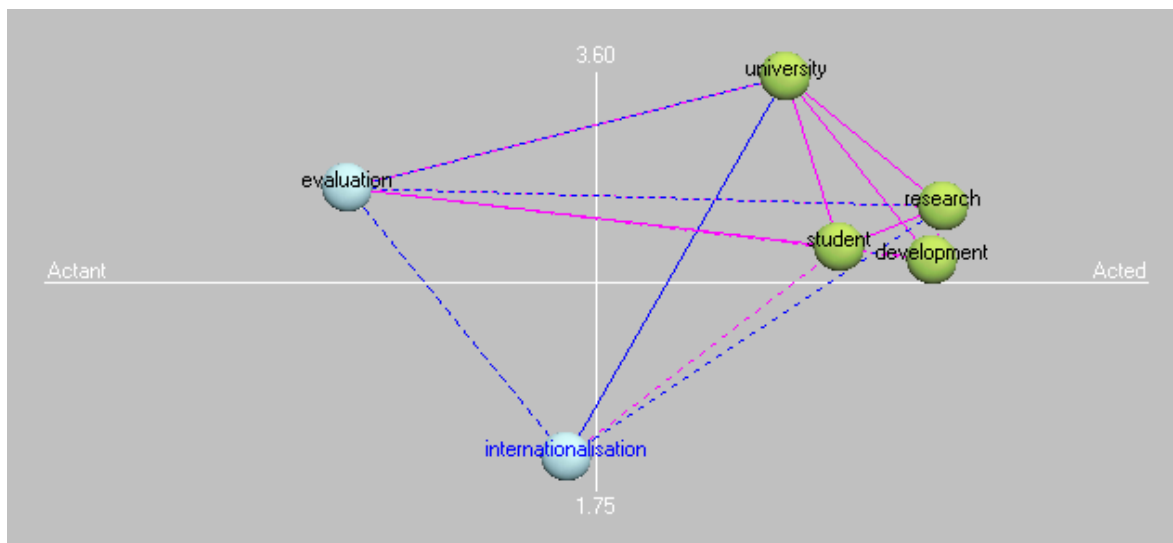

Fig. 10 Graficul actorilor din perspectiva „internaționalizării” (față de 5 concepte de bază)

Acest model arată că evaluarea, fie că este privită din perspectiva „internaționalizării”, fie din cea a „predării” („teaching”), presupune o raportare la „universitate”, „cercetare”, „student” și „dezvoltare” care sunt și conceptele cu cel mai mare număr de ocurențe. Să luăm acum în considerație toate conceptele cu o frecvență mai mare sau egală cu „internaționalizare” pentru a avea viziunea conceptuală cu 9 termeni de raportare:

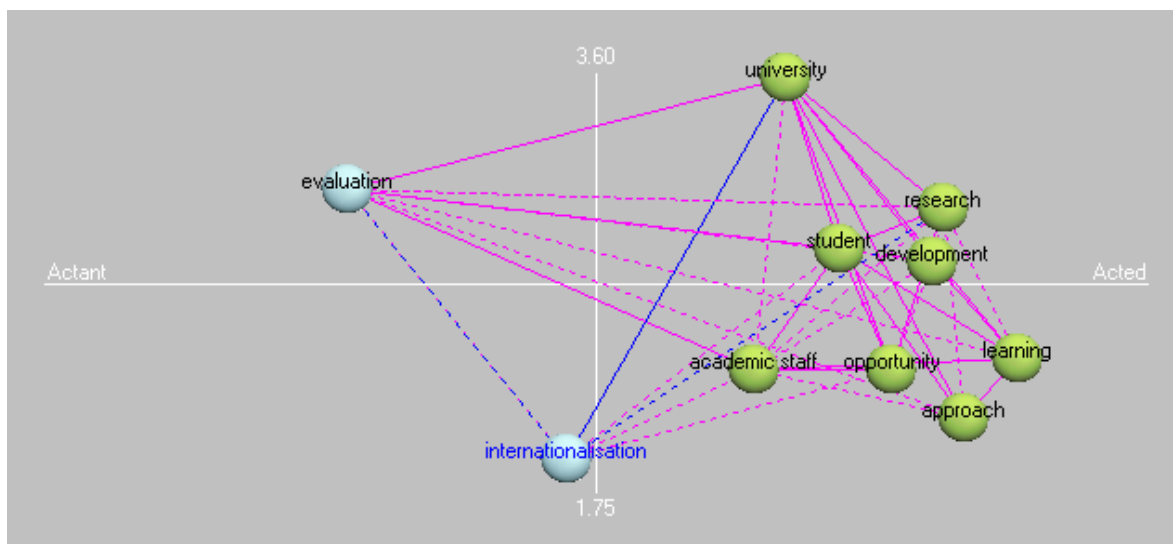

Fig. 11 Graficul actorilor din perspectiva „internaționalizării” (față de 9 concepte de bază)

În categoria III sunt incluse universități centrate pe educație. În testările făcute nu s-au găsit aspecte care să fie repetate și care ar fi putut fi considerate recomandări generale, cu scop de a se transforma în acte decizionale.

Cercetând din nou lista recomandărilor din *Raportul final (Ten priorities for Romanian Higher Education)* redactat de Andrée Sursock în comparație cu recomandările evaluatorilor pentru universitățile din categoria III, s-au identificat două contexte dar care au părut mai degrabă

asociate cu rezultatele evaluării anumitor universități și cu recomandările specifice pentru acestea:

Andrée Sursock	Further develop a learning-outcome approach in line with best European practices, notably by offering training on such issues as student-centred learning, learning outcomes, etc., develop examinations in line with the identification of learning outcomes and minimise the use of multiple-choice exams.
U8	Further develop a learning outcomes approach.

Andrée Sursock	Create or strengthen the research support office.
U9	The team recommends that CBU create a strong institutional support office to identify promising projects and process applications for research funding.

În ceea ce privește harta conceptuală, conceptele se organizează astfel la această categorie:

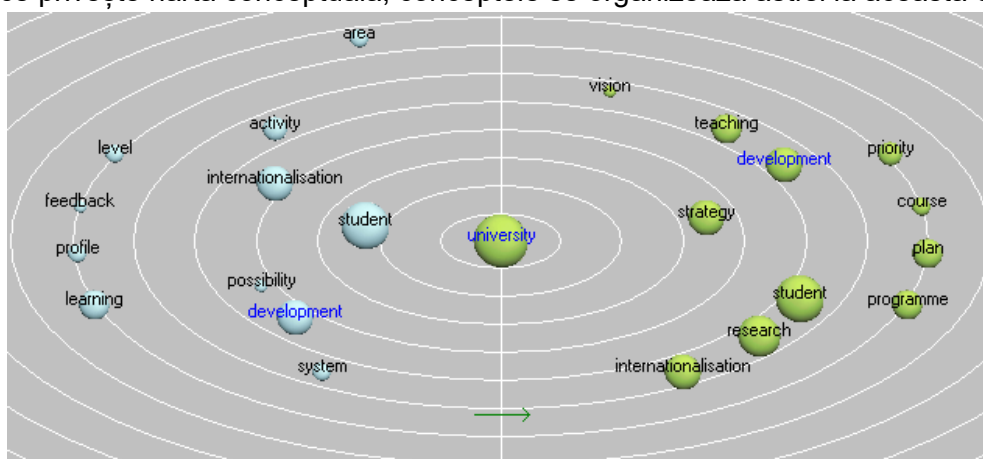

Fig. 12 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „universității”

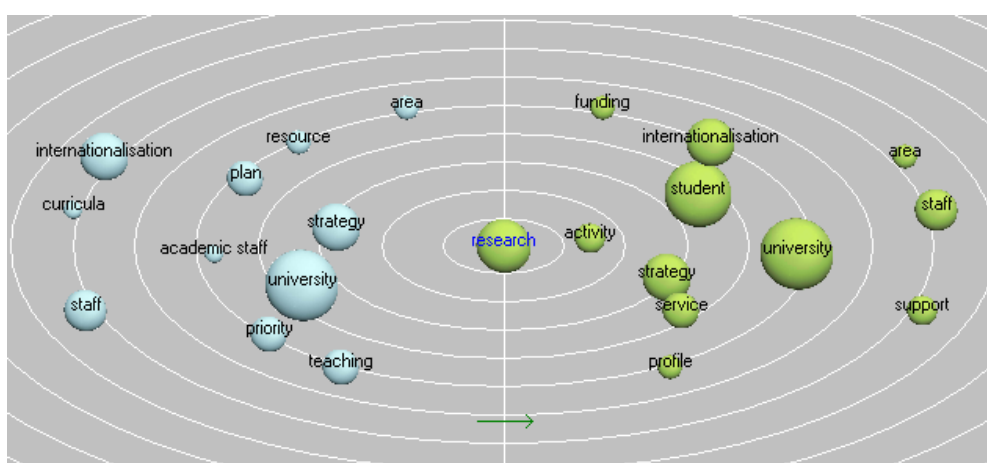

Fig. 13 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „cercetării”

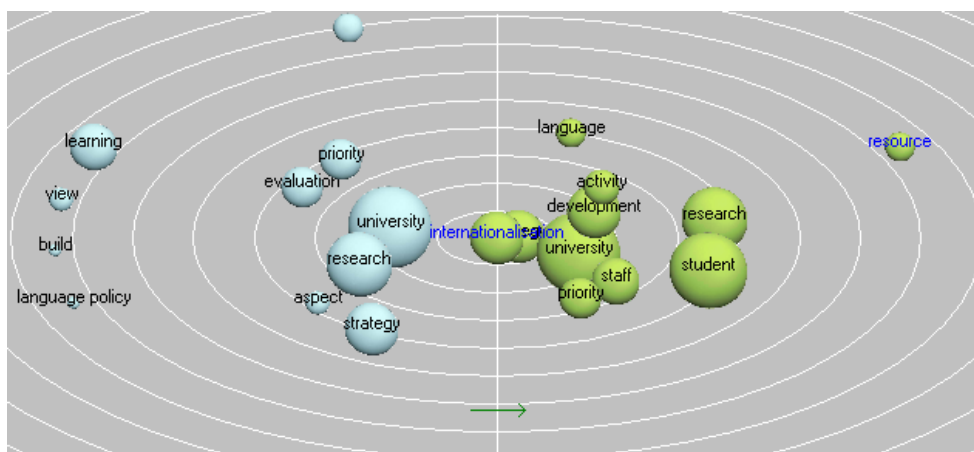

Fig. 14 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „internaționalizării”

Aceste reprezentări grafice arată că în recomandările evaluatorilor frecvența relațiilor între concepte este mai crescută la unele concepte cum ar fi „internaționalizarea”. Astfel, conceptul se leagă de „strategie” (21 ocurențe), „student” (8 ocurențe), „universitate” (6 ocurențe), activitate (5 ocurențe).

Ca și în cazul anterior, și împreună cu acesta, se poate considera că raportul final este construit pe temeiul inferenței interpretative, și nu al unei sinteze bazată pe textul evaluatorilor. În cele ce urmează vor fi abordate recomandările din *Raportul final (Ten priorities for Romanian Higher Education)* redactat de Andrée Sursock. În ipoteza că acest raport a fost prezentat ministerului și că a devenit o sursă de inspirație pentru modificările legale posteroare redactării sale (2014), se analizează structura conceptuală a acestuia.

Fig. 15 Graficul relațiilor dintre concepte din perspectiva „universității”.

Așa cum se poate observa, doar conceptul de „cercetare” („research”- 6) gravitează mai aproape de conceptul central de „universitate”, ceea ce înseamnă o legătură mai puternică. Conceptele de învățare („learning” și „teaching”) sunt, cum se poate vedea, la o distanță

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

semnificativă, ceea ce înseamnă că relațiile acestora cu termenul central sunt slabe („teaching” - 2, iar „learning” - 1).

Iată acum și aspectele legale sau legislative menționate în recomandări:

Recomandarea nr. 3: Autoritățile naționale sunt încurajate să găsească o modalitate de a oferi stabilitate **legală** (juridică) și financiară universităților, de exemplu, prin intermediul unui organism de nepartizan, cum ar fi Consiliul pentru Învățământ Superior, căruia să i se încredințeze guvernarea sistemului în numele ministerului. ".⁸

Recomandarea nr.10: Orice viitoare modificare **legislativă** ar trebui să continue să asigure implicarea studenților în conducerea universității în conformitate cu bunele practici europene. În special, studenții ar trebui să se implice în probleme care sunt de interes deosebit pentru ei și asupra cărora ar avea viziuni care sunt utile universităților.⁹

Recomandarea nr. 25: În cazul în care autoritățile naționale doresc să promoveze antreprenorialul și o mai mare implicare a universităților în comunitate, un set de reforme trebuie introdus:

- ...
- ...
- Eliminarea oricărui obstacol **legal (juridic)** în calea parteneriatului dintre comunitate și universitate și revizuirea drepturilor de proprietate intelectuală pentru a permite împărțirea drepturilor de autor între organismul de finanțare, universitate și cercetători.¹⁰

Aceste referiri sunt singurele care în mod explicit privesc cadrul legal (juridic) sau legislativ. Unele recomandări ar fi putut trece în lege, dar o asemenea ipoteză nu va putea fi validată decât în comparație cu corpul legislativ, ceea ce ne-am propus să analizăm în continuare.

⁸ „Recommendation N°3: National Authorities are encouraged to find a way to provide **legal** and financial stability to the universities, for instance, via a non-partisan buffer body such as a Higher Education Council that would be entrusted to govern the system on behalf of the ministry.”

⁹ „Recommendation N°10: Any future **legislative** change should continue to ensure students' involvement in governance in accordance with good European practice.”

¹⁰ „Recommendation N°25: Ensure that any **legal** obstacles to partnerships between society and the university are removed and review intellectual property rights to allow co-sharing of royalties with the funding agency, the university and the researchers.”

Anexa 1 - Actele normative prin care au fost introduse în legislația românească unele aspecte relevante semnalate în rapoartele IEP – EUA

În acest capitol sunt menționate actele normative subsecvente Legii Educației Naționale Nr. 1/2011, care au adus modificări în atingere cu unele aspecte semnalate în rapoartele IEP – EUA. Ordinea în care au fost introduse în tabel este în corelare cu secțiunile și capitolele din lege, astfel încât informațiile pot fi ușor identificate. Au fost avute în vedere doar actele normative emise după anul 2015, respectiv după ce a fost elaborate rapoartele de cluster pentru fiecare rundă de evaluare și raportul de evaluare la nivel de sistem.

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
	Dispoziții generale		
1	Recomandarea nr. 7: Va fi important pentru factorii de decizie și liderii instituționali să aplice prevederile legii 2011, care ar încuraja spiritul antreprenorial în cadrul universităților. În cazul în care intenția este de a permite universităților să-și diversifice sursele de finanțare, este esențial să fie sporită autonomia financiară, asigurând în același timp responsabilitatea adecvată ex-post, și să se asigure că structurile universităților (inclusiv facultăți) sunt bugetate.	(1) Prezentul ordin reglementează modul de organizare și funcționare a societăților antreprenoriale studențești, denumite în continuare SAS, constituite ca structuri fără personalitate juridică la nivelul instituțiilor de învățământ superior acreditate, de stat sau particulare, din România, inclusiv a celor din învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională. (2) SAS reprezintă un mecanism de sprijinire, dezvoltare și încurajare a spiritului antreprenorial în mediul universitar, în special în rândul studenților și absolvenților de învățământ superior, în vederea creșterii competitivității universităților din România.	Ordin Nr. 3262/2017 din 16 februarie 2017 privind organizarea și funcționarea de societăți antreprenoriale studențești în sistemul de învățământ superior din România

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
2	<p>Recomandarea nr. 15: Ca parte a acordurilor de asigurare a calității, universitățile ar trebui să pună în aplicare politici, procese și structuri, pentru a preveni și a acționa împotriva comportamentului fraudulos.</p> <p>În plus, multe rapoarte de evaluare au evidențiat faptul ca responsabilitățile Senatului sunt prea numeroase; această structură nu ar trebui să aibă de-a face cu toate deciziile la nivel de universitate, ci doar cu cele academice, în special cele care ating integritatea și standardele academice. Mandatul extins al Senatului înseamnă că această structură se ocupă și de problemele de management, chiar dacă menirea acestuia nu a fost să fie o structură cu atribuții de management. Acesta, în combinație cu suprapunerea responsabilităților între comisiile Senatului și atribuțiile prorectorilor (vezi secțiunea 2.1.2), au încetinit procesul de luare a deciziilor, în special în ceea ce privește noile politici.</p>	<p>ART. 1 Începând cu anul universitar 2018 - 2019 se includ în planurile de învățământ, pentru toate programele de studii universitare organizate în instituțiile de învățământ superior din sistemul național de învățământ, cursuri de etică și integritate academică.</p>	<p>Ordinul 3131/2018 privind includerea în planurile de învățământ, pentru toate programele de studii universitare organizate în instituțiile de învățământ superior din sistemul național de învățământ, a cursurilor de etică și integritate academică</p>
3	<p>Consolidarea aspectelor legate de etică și integritate</p>		<p>Ordin nr. 6125/2016 din 20 decembrie 2016 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a examenelor de licență/diplomă și disertație</p>

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
Capitolul II Structura organizatorică a instituțiilor de învățământ superior			
4	Recomandarea Nr. 26: Universitățile ar trebui să-și consolideze contribuția lor la dezvoltarea regională	Corelarea domeniilor și specializărilor cu tendințele din economie și cu nevoile identificate ale pieței muncii	Hotărâre nr. 326/2019 din 23 mai 2019 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2019 - 2020*)
CAPITOLUL III: Organizarea studiilor universitare			
5	Recomandarea Nr. 23: Universitățile ar trebui să se concentreze pe următoarele aspecte pentru a consolida cercetarea. Elaborarea unei strategii de cercetare bazată pe priorități clare și crearea de instrumente financiare pentru a susține această strategie. Strategiile ar trebui să ia în considerare punctele forte existente și sustenabilitatea lor, echilibrul între cercetarea teoretică și aplicată, necesitatea promovării cercetării interdisciplinare, domeniile cu potențial de creștere, cum ar fi: exemplu, interfața de afaceri și activitățile de transfer de cunoștințe; considerarea cercetării aplicate ca o buna modalitate de a dezvolta capacitatea de cercetare; și introducerea unui mecanism pentru a construi un fond inovativ la nivel de		Hotărârea nr. 318/2019 privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2019-2020

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
	universitate, realocarea resurselor interne și recompensarea realizărilor deosebite.		
6	<p>Recomandarea nr. 26: Universitățile ar trebui să-și consolideze contribuția lor la dezvoltarea regională prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amplificarea eforturilor în sprijinirea studenților în integrarea pe piața muncii (cooperarea cu angajatorii în definirea conținutului cursurilor, cursuri de antreprenariat, birouri de consiliere în carieră, stagii de practică, etc); aceste inițiative trebuie să fie generalizate și programele de studiu revizuite în lumina modelelor regionale de ocupare. Aceste eforturi pot fi făcute fără a fi influențate de gândirea pe termen scurt a unor angajatori. 		<p>Ordin nr. 5376/2017 din 19 octombrie 2017 privind aprobarea domeniilor și specializărilor/programelor de studii universitare corelate cu sectoarele economice cu potențial de creștere în România</p>
7	?? (nu e in legatura cu ceva din IEP)	??	<p>ORDIN Nr. 657 din 24 noiembrie 2014 pentru aprobarea Regulamentului privind regimul actelor de studii în sistemul de învățământ superior</p>
8	<p>Recomandarea nr. 14: În loc să se promoveze clasamentele, care sunt o modalitate simplistă și subiectivă de măsurare a calității unei instituții complexe, precum o universitate sau un</p>	<p>Reglementarea academica temporară și definitivă Încurajarea mobilității interne și internaționale</p>	<p>ORDIN Nr. 5140/2019 din 11 septembrie 2019 pentru aprobarea Metodologiei privind mobilitatea academică a studenților</p>

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
	<p>program de studiu, ar fi de preferat ca universitățile să fie încurajate să facă parte din rețele regionale și europene. Promovarea internaționalizării (mobilitatea personalului și a studenților, parteneriate de cercetare, internaționalizarea curriculum-ului și a procesului de predare și învățare, etc) - poate fi văzută ca un instrument foarte important de îmbunătățire a calității.</p>		
9		<p>ART. 2 (1) Au dreptul de a beneficia de recunoașterea actelor de studii, la cerere, în vederea accesului, după caz, la muncă ori la continuarea studiilor, oriunde în străinătate, absolvenții care au promovat examene de finalizare a studiilor dintre cele prevăzute la art. 143 alin. (1) din Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, la programe de studii autorizate/acreditate și ale căror acte de studii conțin neconcordanțe cu unele dintre elementele Nomenclatorului domeniilor și al programelor de studii universitare, domeniile și programele de studii universitare acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu, locațiile geografice de desfășurare, numărul de credite de studii transferabile pentru fiecare program de studii universitare, formă de învățământ sau limbă</p>	<p>ORDONANȚĂ nr. 42 din 26 august 2015 privind dreptul absolvenților de a beneficia de acte de studii recunoscute la finalizarea unor studii neautorizate și sancționarea instituțiilor de învățământ care școlarizează fără autorizare</p>

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
		de predare, precum și numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați, ce se aprobă, anual, prin hotărâre a Guvernului.	
10	<p>Recomandarea Nr. 28: Autoritățile naționale ar trebui să ia în considerare dezvoltarea unei strategii naționale în domeniul mobilității internaționale care va promova aspectele atractive din învățământul superior și cercetare din România, pe zone geografice.</p> <p>Recomandarea Nr. 29: Universitățile ar trebui să dezvolte expertiza personalului în internaționalizare, inclusiv competențele lingvistice, și să se gândească la rațiunea instituțională fundamentală pentru internaționalizare, scopurile și obiectivele strategice, țintele geografice, instrumentele necesare pentru a măsura succesul, capacitatea de promovare în străinătate, structurile și personalul necesar pentru a sprijini strategia, etc. Universitățile ar trebui să se gândească la modalitățile de consolidare a poziționării lor regionale, ca parte a unei strategii pe termen lung pentru îmbunătățirea prezenței lor internaționale. Acest fapt înseamnă asigurarea accesului și succesului studenților români ca o</p>	<p>Creșterea mobilității internaționale a studenților</p> <p>Încurajarea participării studenților români la cursuri organizate de universități acreditate din străinătate</p>	<p>ORDIN Nr. 6121/2016 din 20 decembrie 2016 privind aprobarea Metodologiei de recunoaștere a actelor de studii de nivel licență, master sau postuniversitar eliberate de instituții acreditate de învățământ superior din străinătate</p>

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
	primă prioritate, înainte de extinderea pe plan internațional.		
11	La fel ca mai sus	La fel ca mai sus	ORDIN Nr. 5923/2016 din 6 decembrie 2016 pentru aprobarea Metodologiei privind recunoașterea diplomei de doctor și a titlului de doctor în științe sau într-un domeniu profesional, obținute în străinătate
12	Recomandare 29 de mai sus	Prezenta metodologie se aplică cetățenilor români și cetățenilor din statele membre ale Uniunii Europene, cetățenilor din statele semnatare ale acordului privind Spațiul Economic European și din Confederația Elvețiană, care au studiat în România și care solicită, în scopul desfășurării activității didactice la nivel de învățământ superior în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European sau din Confederația Elvețiană, în mod independent sau ca salariat, eliberarea adeverinței de conformitate a studiilor universitare cu prevederile Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale, cu modificările ulterioare.	ORDIN Nr. 4697/2019 din 2 august 2019 pentru aprobarea Metodologiei privind eliberarea adeverinței de conformitate a studiilor universitare cu prevederile Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale, cu modificările ulterioare, pentru cetățenii care au studiat în România, în scopul desfășurării activității didactice la nivel de învățământ superior în străinătate
	Școala doctorală		

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
13	<p>Recomandarea Nr. 19: Există o nevoie generală de a continua reforma școlilor doctorale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concentrarea pe scopul școlilor doctorale (de exemplu, promovarea interdisciplinarității, a masei critice, etc), și limitarea tendinței de a avea o școală doctorală per facultate. • Responsabilitatea pentru procesul de admitere trebuie să revină universității la nivel central, iar procesul de admitere trebuie să fie raportat la numărul disponibil de conducători de doctorat și locuri finanțate. • Atribuirea prorectorilor responsabili de managementul cercetării gestionarea școlilor doctorale, inclusiv formarea profesională și monitorizarea conducătorilor de doctorat. 	<p>Actul normativ conține multe elemente de reformă a școlilor doctorale, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Școala doctorală este o structură administrativă a universității. (art. 9) • Școlile doctorale în funcțiune, acreditate la data intrării în vigoare a prezentului ordin, urmează procesul de evaluare periodică la intervale de 5 ani (Art 15) • 	<p>ORDIN Nr. 3200/2019 din 21 februarie 2019 privind Metodologia de evaluare a studiilor universitare de doctorat și a sistemelor de criterii, standarde și indicatori de performanță</p>
		Comentariu ca mai sus	ORDIN Nr. 5382/2016 din 29 septembrie 2016 privind funcționarea școlilor doctorale în anul universitar 2016 – 2017

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
14	<p>Recomandarea 19: Există o nevoie generală de a continua reforma școlilor doctorale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concentrarea pe scopul școlilor doctorale (de exemplu, promovarea interdisciplinarității, a masei critice, etc), și limitarea tendinței de a avea o școală doctorală per facultate. • Responsabilitatea pentru procesul de admitere trebuie să revină universității la nivel central, iar procesul de admitere trebuie să fie raportat la numărul disponibil de conducători de doctorat și locuri finanțate. 	Promovarea interdisciplinarității prin înființarea domeniilor de doctorat în cadrul unor IOSUD	<p>ORDIN Nr. 5382/2016 din 29 septembrie 2016 privind funcționarea școlilor doctorale în anul universitar 2016 – 2017</p> <p>ORDIN Nr. 4154/2018 din 23 iulie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat</p> <p>ORDIN Nr. 4210/2018 din 31 iulie 2018 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul Academiei Române</p> <p>ORDIN Nr. 3100/2019 din 28 ianuarie 2019 privind înființarea domeniilor de doctorat în cadrul instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat</p>
15	Consolidarea autonomiei universitare și creșterea responsabilității la nivelul conducerilor instituțiilor de învățământ superior		Ordin Nr. 6102/2016 din 15 decembrie 2016 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat
16	Fără o legătură directă cu observațiile și recomandările IEP	Standardele naționale minimale pentru acordarea titlului de doctor reprezintă un set de 35 de standarde specifice domeniilor	Ordin Nr. 5110/2018 din 17 septembrie 2018 privind aprobarea standardelor

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
		de doctorat arondate comisiilor de specialitate ale Consiliului National de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, denumit în continuare CNATDCU.	naționale minimale pentru acordarea titlului de doctor
17	Numărul mic/insuficient de conducători de doctorat <i>Deficitul de personal academic: în general, creșterea numărului de conducători de doctorat a fost o provocare pentru universitățile care doresc să dezvolte școlile doctorale, în special în contextul îmbătrânirii cadrelor didactice. Un număr semnificativ de cadre didactice universitare se vor pensiona în următorii ani, existând puține dovezi în ceea ce privește planificarea instituțională în această privință.</i> <i>(Andrée Sursock – Raport IEP de sistem – 10 priorități pentru învățământul superior românesc, Andree</i>	Sistematizarea condițiilor de recunoaștere a calității de conducător de doctorat obținute în instituții de învățământ universitare acreditate din străinătate	Ordin Nr. 5921/2016 din 6 decembrie 2016 pentru aprobarea Metodologiei privind recunoașterea automată , de către instituțiile de învățământ superior, respectiv instituțiile organizatoare de studii universitare de doctorat din România, a calității de conducător de doctorat obținute în instituții de învățământ universitar acreditate din străinătate

	Aspectul identificat și recomandarea formulata de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
18	Număr limitat de doctori în științe sau intrun domeniu profesional	Creșterea numărului de persoane cu titlu de doctor în științe sau întrun domeniu profesional	ORDIN Nr. 5923/2016 din 6 decembrie 2016 pentru aprobarea Metodologiei privind recunoașterea diplomei de doctor și a titlului de doctor în științe sau întrun domeniu profesional, obținute în străinătate
19		Schimbarea condițiilor de abilitare și crearea cadrului prin care pot accede la abilitare mai multe persoane mai tinere	ORDIN Nr. 3121 din 27 ianuarie 2015 privind organizarea și desfășurarea procesului de obținere a atestatului de abilitare
Cap IV Organizarea învățământului post-universitar			
20	Încurajarea și susținerea formării profesionale continue și a educației permanente la toate nivelele, cu precădere la nivel post-universitar, în mod special a cadrelor universitare și a conducătorilor de doctorat	Prezenta metodologie-cadru reglementează cadrul general privind organizarea și înregistrarea în Registrul național al programelor postuniversitare a programelor postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă și a programelor postuniversitare de perfecționare, precum și a programelor postuniversitare de educație permanentă.	ORDIN Nr. 4750/2019 din 12 august 2019 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și înregistrare a programelor postuniversitare de către instituțiile de învățământ superior

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
21	<p>Recomandarea nr. 8: Există o necesitate la nivel național de a planifica “reînnoirea” profesiei didactice în România și de a asigura atractivitatea salariilor în învățământul superior, precum și a condițiilor de lucru. Aceasta ar putea include:</p> <ul style="list-style-type: none">• Asigurarea capacității universităților de a-și diversifica finanțarea, în scopul de a dezvolta un mix de stimulente destinate personalului și pachete salariale atrăgătoare, care sunt esențiale pentru atragerea și păstrarea personalului.• Posibilitatea universităților de a încheia angajamente contractuale în mod individual cu fiecare membru al facultăților de-a lungul carierei lor, care ar lua în considerare implicarea și interesul în ceea ce privește cele trei funcții de bază: predare, cercetare și servicii pentru societate.• Renașterea culturii academice prin promovarea mobilității studenților între licență și masterat, între Master și Doctorat, precum și evitarea angajării propriilor absolvenți, cu excepția cazului în care au lucrat în altă parte pentru o anumită perioadă de timp.	Modificări aduse Art. 297 cu referire la promovarea în cariera didactică, nu neapărat în legătură directă cu concluziile raportului EUA	ORDONANȚĂ Nr. 9/2018 din 23 august 2018 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
	<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea că volumul de muncă al tinerilor din mediul academic le permite să se dezvolte ca și cercetători. 		
22	<p>Necesitatea introducerii metodelor noi de învățare centrate pe student</p> <p>Recomandarea Nr. 17: Autoritățile naționale ar trebui să asigure condițiile care să promoveze succesul studenților, prin revizuirea cadrului legal ținând cont de următoarele aspecte:</p> <p>Schimbarea în mod adecvat a procesului de învățare, în special pentru că trecerea la învățarea centrată pe student presupune dezvoltarea de noi competențe de predare, raport profesor-student, o infrastructură a claselor de curs adaptată și dezvoltarea de tehnologii noi care să sprijine procesul de învățare. Acest fapt ar putea fi susținut de un centru național de dezvoltare a predării și învățării²⁵.</p> <p>Din păcate Ordinul nr. 3850/2017 nu aduce îmbunătățirile dorite prin recomandările făcute de experții IEP, deoarece se limitează la profesia didactică practică în învățământul preuniversitar și nu impune</p>		<p>Ordinul nr. 3850/2017 pentru aprobarea Metodologiei-cadru de organizare a programelor de formare psihopedagogică în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică</p>

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
	reguli asemănătoare și o certificare a competențelor pentru cadrele didactice de la nivel universitar		
	Aspecte legate de asigurarea calității		
23	<p>Recomandarea nr. 1: Autoritățile naționale sunt sfătuite să modifice cadrul legal, inclusiv abordarea externă a asigurării calității, în vederea stimulării diferențierii instituționale. Acest fapt va necesita un cadru legal mai puțin detaliat și o abordare a asigurării calității în funcție de context și care încurajează universitățile să își dezvolte propriile profiluri și strategii. Acestea urmând a fi evaluate în raport cu aceste obiective strategice. Ar putea fi necesar ca, ARACIS, agenția română de acreditare, să utilizeze într-o mai mare măsură comisii internaționale, în scopul de a limita posibilitatea de a consolida culturile organizaționale actuale.</p>	<p>O instituție de învățământ superior poate solicita o evaluare externă din partea oricărei agenții de asigurare a calității, din țară sau străinătate, înregistrată în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR) pentru mai multe procese, așa cum este menționat în Ordin.</p>	<p>ORDIN Nr. 6154/2016 din 21 decembrie 2016 privind aprobarea Metodologiei de reglementare a activităților desfășurate de către agențiile de asigurare a calității din străinătate, înregistrate în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR), pe teritoriul României</p>
	<p>Recomandarea Nr. 19: Există o nevoie generală de a continua reforma școlilor doctorale</p>	<p>Modificarea art. 158 din Legea Educației naționale Nr. 1/2011 – privind evaluarea studiilor doctorale și a școlilor doctorale</p>	<p>ORDONANȚĂ Nr. 9/2018 din 23 august 2018 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației</p>
	Finanțare		

	Aspectul identificat și recomandarea formulată de experții IEP	Aspectul de îmbunătățire	Actul normativ subsecvent (HG sau Ordin al ministrului educației)
24	Recomandarea nr. 7: Va fi important pentru factorii de decizie și liderii instituționali să aplice prevederile legii 2011, care ar încuraja spiritul antreprenorial în cadrul universităților. În cazul în care intenția este de a permite universităților să-și diversifice sursele de finanțare, este esențial să fie sporită autonomia financiară, asigurând în același timp responsabilitatea adecvată ex-post, și să se asigure că structurile universităților (inclusiv facultăți) sunt bugetate.	Deși ordinul acesta și următoarele se referă explicit la finanțarea instituțiilor de învățământ superior, recomandarea nu este transpusă efectiv în spiritul ei, care face referire directă nu numai la diversificarea surselor de finanțare și la autonomia financiară	Ordinul 3128/2019 din 5 februarie 2019 privind aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2019*)
25			Ordinul 3632/2016 privind aprobarea Metodologiei de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltarea instituțională a instituțiilor de învățământ superior de stat – Acest ordin a fost abrogat și înlocuit cu Ordinul 3094/2018 care schimbă metodologia ordinului precedent